

**Marszałek
Województwa Podlaskiego**

Białystok, 14.03.2023 r.

Pan
Paweł Wnukowski
Radny
Województwa Podlaskiego

za pośrednictwem

Pana
Bogusława Dębskiego
Przewodniczącego Sejmiku
Województwa Podlaskiego

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie aktywności międzynarodowej Samorządu Województwa Podlaskiego w kontekście współpracy z Federacją Rosyjską i Republiką Białorusi uprzejmie informuję, iż:

1) Województwo Podlaskie nie realizowało współpracy z podmiotami z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi po 24 lutego 2022 roku.

2) Sejmik Województwa Podlaskiego w dniu 28 lutego 2022 roku podjął uchwałę nr XXXIX/542/2023 w sprawie wypowiedzenia porozumień o współpracy regionalnej pomiędzy Województwem Podlaskim (Rzeczpospolita Polska) a Obwodami Brzeskim i Grodzieńskim (Republika Białorusi).

Ponadto w dniu 2 marca 2022 roku Stowarzyszenie Euroregionu Niemen, którego Województwo jest członkiem, podjęło uchwałę nr 1 w sprawie opuszczenia Związku Transgranicznego „Euroregion Niemen”.

Informuję również, że w ramach programów europejskiej współpracy transgranicznej Instytucją Zarządzającą dla programów Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 i Polska-Rosja 2014-2020, odpowiadającą za programowanie, wdrażanie i rozliczanie, jest polskie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, natomiast realizację praktycznej części wdrażania programu powierzono Wspólnym Sekretariatom tych programów.

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane przez Pana pytania:

3) W następstwie rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę oraz zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 4 marca 2022 r. o pełnym wdrożeniu wszystkich unijnych środków ograniczających, Komisja zawiesiła współpracę z Rosją i jej sojusznikiem Białorusią. Na

podstawie zaleceń otrzymanych od Komisji Europejskiej, Komitet Monitorujący programu, a także Instytucja Zarządzająca programem Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014-2020 (PBU), tj. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej, zawiesiły współpracę transgraniczną z Białorusią. Oznacza to między innymi, że od podjęcia ww. decyzji nie były dokonywane żadne dalsze płatności (zaliczki lub refundacje) dla beneficjentów z Białorusi oraz nie nawiązywano żadnych innych kontaktów.

4) Ogółem przyznane dla beneficjentów białoruskich w programie dofinansowanie to 35,5 mln EUR. Wypłacono 30,1 mln EUR, zaś pozostało niewypłacone 5,4 mln EUR. Instytucja Zarządzająca ustaliła "datę graniczną" dla kwalifikowalności wydatków poniesionych przez wszystkich białoruskich beneficjentów projektu - wszelkie wydatki poniesione i zapłacone przez nich od 24.02.2022 r. są uznawane za niekwalifikowalne.

Z uwagi na wstrzymanie płatności na rzecz beneficjentów z Białorusi, wprowadzono w programie pewne modyfikacje i uproszczenia, aby ułatwić realizację prowadzonych projektów. Po zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący rozszerzonej procedury ramowej możliwe było wprowadzenie do projektów zmian związanych z epidemią COVID-19 oraz inwazją Rosji na Ukrainę. Na przykład projekty z zakresu ochrony zdrowia otrzymały dofinansowanie zwiększone do 100% wartości wydatków kwalifikowalnych. Ponadto, umożliwiono beneficjentom niebędącym liderami z Polski i Ukrainy odrębne funkcjonowanie i niezależnienie się od instytucji z Białorusi. Dlatego Instytucja Zarządzająca mogła podpisać z beneficjentem niewiodącym dodatkową umowę do umowy o dofinansowanie, aby wprowadzić większą elastyczność i odblokować procesy dalszej realizacji działań, przepływów finansowych, sprawozdawczości czy też rozliczania wydatków. W niektórych przypadkach była konieczna umowa dodatkowa, w innych - gdy beneficjent wiodący był z Polski lub Ukrainy - aneks do umowy o dofinansowanie w celu wydzielenia projektów z części białoruskiej.

Aby pomóc projektom w tych trudnych czasach i ułatwić ich realizację oraz modyfikacje, Komitet Monitorujący programu zatwierdził kilka uproszczeń w procedurach projektowych. Wprowadzono także istotne zmiany umożliwiające realizację projektów wprowadzających dodatkowe działania - służące potrzebującym i poszkodowanym w wyniku wojny na Ukrainie. Istotne zmiany w projektach z ukraińskim beneficjentem wiodącym mogą być wprowadzane w sposób uproszczony, poprzez dostarczenie niezbędnych informacji w e-mailu przesłanym do Wspólnego Sekretariatu Technicznego, a dokumenty są dostarczane na późniejszym etapie, gdy jest to możliwe. Ustalono, iż w projektach mogą zostać wprowadzone (po zatwierdzeniu przez WST) dodatkowe działania, aby pomóc osobom potrzebującym:

- zapewnienie uchodźcom (osobom uciekającym przed wojną z terenów Ukrainy, niezależnie od ich pochodzenia) dostępu do produktów projektu, np. budynków lub sprzętu;
- dostosowanie wydarzeń organizowanych w ramach projektu do potrzeb uchodźców (np. integracja, pomoc w tłumaczeniu, dodatkowe zajęcia dla dzieci);
- przeznaczenie oszczędności uzyskanych w ramach projektu na dostawy i/lub usługi, które mogą stanowić dodatkową wartość dla uchodźców z Ukrainy (zmiany w budżecie, które nie zmieniają całkowitej wartości dotacji).

Szczegóły dotyczące tych uproszczeń i ewentualnych dodatkowych działań zostały

przekazane beneficjentom bezpośrednio przez Wspólny Sekretariat Techniczny.

Ponadto, w celu wsparcia Ukraińców (osób dotkniętych wojną, w tym uchodźców ukraińskich przebywających w Polsce) oraz systemu pomocy dla Ukrainy, program PBU uruchomił dodatkowe finansowanie do wykorzystania przez Beneficjentów projektów na działania pomocowe. Dotyczy to trwających, realizowanych projektów, których sytuacja finansowa i rzeczowa pozwala na poszerzenie zakresu działań i zwiększenie wartości grantu w ramach przewidzianych przez podręczniki programu). Dodatkowe środki programu dostępne na ten cel wynoszą 2 500 000 EUR (poziom dofinansowania wynosi 100% całkowitych kosztów dodatkowych działań). Alokacja na działania pomocowe może ulec zwiększeniu w przypadku zidentyfikowania kolejnych oszczędności w budżecie programu.

Szczegółowe informacje dotyczące finansowania i zakresu dodatkowych działań znajdują się w dokumencie *Supplement to the Programme Manuals related to suspension of the Financing Agreement* (rozdział 5), dostępnym w internecie pod linkiem [https://www.pbu2020.eu/files/uploads/pages_en/Programme_documents/suplement/Supplement to the Programme Manuals related to suspension.pdf](https://www.pbu2020.eu/files/uploads/pages_en/Programme_documents/suplement/Supplement%20to%20the%20Programme%20Manuals%20related%20to%20suspension.pdf)

Podstawy prawne to:

- Komunikat KE o zawieszeniu współpracy z Białorusią i Rosją https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1526
- Regulation (EU) 2022/2192 of the European Parliament and of the Council of 9 November 2022 laying down specific provisions for the 2014-2020 cooperation programmes supported by the European Neighbourhood Instrument and under the European territorial cooperation goal, following programme implementation disruption (regulation 2022/2192).

Jednocześnie Komisja Europejska pilnie bada prawne i operacyjne możliwości wzmocnienia istniejących programów współpracy transgranicznej między krajami UE a Ukrainą.

5) Alokacja środków przeznaczonych na realizację programu Współpracy Transgranicznej Polska-(Białoruś)-Ukraina 2014-2020 pozostaje bez zmian. Zgodnie z posiadanymi przez Departament informacji, nie powstały żadne spory pomiędzy stronami programu.

6) Departament Rozwoju Regionalnego nie realizował żadnych projektów finansowanych ze środków europejskich lub krajowych i własnych z udziałem partnerów z Białorusi, Rosji lub Ukrainy.

7) Jak wskazano wcześniej, zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 4 marca 2022 r. o wdrożeniu wszystkich unijnych środków ograniczających, zawieszona została również współpraca z Rosją i Białorusią w ramach programów transgranicznych w nowym okresie programowania 2021 – 2027. W związku z powyższym, przygotowanie programu Polska-Rosja na lata 2021-2027 nie jest kontynuowane. Natomiast program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 to bilateralna kontynuacja programu Polska – Białoruś – Ukraina 2014-2020.

Obecna sytuacja geopolityczna dotycząca stosunków z Białorusią skłoniła władze województwa podlaskiego do podjęcia starań o wsparcie podmiotów z regionu w nawiązaniu bardziej intensywnej współpracy z Litwą i Ukrainą, mając głównie na względzie rozpoczęcie realizacji programów transgranicznych perspektywy finansowej 2021-2027 i dbałość o bezpieczny rozwój w obszarze przygranicznym.

Marszałek Województwa Podlaskiego wraz z Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego wystosowali wnioski do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej ws. rozszerzenia obszaru programu Interreg VI-A Litwa-Polska 2021-2027 o podregion łomżyński i podregion olsztyński. W następstwie tych starań, minister spraw wewnętrznych Republiki Litewskiej i minister funduszy i polityki regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej wystosowali wspólne pismo do Komisarzy ds. Spójności i Reform Elizy Ferreira w sprawie modyfikacji programu Interreg VI-A Litwa-Polska 2021-2027 (realokacja funduszy z innych programów i modyfikacja obszaru programu dot. włączenia dwóch nowych subregionów: łomżyńskiego i olsztyńskiego). Propozycja rozszerzenia obszaru programu wynika z zupełnie nowej sytuacji jaka powstała w obrębie regionu północno-wschodniej Polski i z faktu, że województwo podlaskie i województwo warmińsko-mazurskie najbardziej ucierpiały w wyniku zaistniałej sytuacji agresji militarnej na Ukrainie.

Obecna sytuacja, z uwagi na możliwe znaczące finansowe wsparcie programu, nabiera zupełnie innego wymiaru. Biorąc pod uwagę większe środki, które mogłyby być dedykowane programowi, należałoby też uwzględnić liczne relacje partnerskie istniejące i powiązania m.in. pomiędzy instytucjami z subregionu łomżyńskiego i Litwy, które mogłyby być rozwijane i obejmować większą część Polski. W związku z tym w chwili obecnej trwają prace nad kompleksowym rozwiązaniem (planowana zmiana programu), które umożliwiłoby szerszą współpracę również podregionu łomżyńskiego (obok suwalskiego i białostockiego) z Litwą w ramach programu Interreg VI-A Litwa – Polska 2021-2027.

Ponadto prowadzone są działania na rzecz poszukiwania potencjalnych partnerów projektowych dla podlaskich podmiotów na Ukrainie. Zorganizowano spotkania, m.in. z delegacjami z ukraińskiego Obwodu Rówieńskiego i Obwodu Zakarpackiego, które zapoczątkowały współpracę naszego województwa ze stroną ukraińską, także w kontekście planowanych naborów wniosków o dofinansowanie w programie Interreg Polska-Ukraina.

Z poważaniem,

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Artur Kosicki